Zielona Politechnika - Modułowe parklety jako system ożywiania i zazielenienia przestrzeni kampusów Politechniki Wrocławskiej

1. Kontekst i problemy społeczności Politechniki Wrocławskiej:

Kampusy Politechniki Wrocławskiej są nie tylko miejscem prowadzenia zajęć dydaktycznych, lecz także codziennym środowiskiem funkcjonowania społeczności akademickiej. Przestrzenie pomiędzy budynkami — dziedzińce, ciągi piesze, place i tereny zielone — pełnią ważną rolę w życiu studentów i pracowników, ponieważ to właśnie tam spędzają oni przerwy między zajęciami, odbywają nieformalne spotkania, odpoczywają, integrują się oraz pracują. Przeprowadzone przez nas badanie ankietowe, w którym zebrano ponad 1000 odpowiedzi od osób związanych z Politechniką Wrocławską reprezentujących wszystkie wydziały uczelni (890 studentów, 49 doktorantów, 16 absolwentów, 125 pracowników dydaktycznych lub naukowych, 57 pracowników administracyjnych, 14 studentów z Erasmusa oraz 2 inne osoby powiązane z Politechniką Wrocławską) , wykazało jednak, że wiele przestrzeni kampusów nie odpowiada w pełni na rzeczywiste potrzeby użytkowników. Najczęściej wskazywane problemy dotyczą niedostatecznej liczby miejsc sprzyjających integracji i odpoczynkowi, ograniczonych możliwości komfortowego spędzania czasu na świeżym powietrzu, niewystarczającej ilości zieleni oraz braków w infrastrukturze wspierającej naukę i pracę poza salami zajęciowymi. Wyniki badania pokazują, że problem nie sprowadza się wyłącznie do estetyki kampusów, ale przede wszystkim do ich codziennej użyteczności — tego, czy przestrzeń pozwala zatrzymać się między zajęciami, odpocząć, spotkać z innymi, pracować w grupie lub po prostu spędzić czas na uczelni w przyjaznych warunkach.

2. Idea projektu

Projekt „Zielona Politechnika” zakłada stworzenie systemu modułowych parkletów, czyli niewielkich struktur przestrzennych, które mogą być sytuowane w wybranych miejscach kampusów Politechniki Wrocławskiej i dostosowywane do lokalnych potrzeb użytkowników. Ich zadaniem jest ożywienie przestrzeni pomiędzy budynkami oraz nadanie im nowych funkcji: wypoczynkowych, integracyjnych, edukacyjnych, rekreacyjnych i informacyjnych. Projekt nie polega więc na pojedynczej, punktowej interwencji, ale na stworzeniu skalowalnego systemu, który może być etapowo wdrażany na różnych kampusach uczelni — zarówno jako pojedyncze moduły, jak i większe układy przestrzenne. Parklety mogą obejmować moduły zieleni, odpoczynku, nauki i pracy, integracji oraz elementy uzupełniające, takie jak stojaki rowerowe, mapy kampusu czy drogowskazy. Dzięki temu projekt odpowiada na zróżnicowane potrzeby społeczności akademickiej, a jednocześnie pozostaje rozwiązaniem możliwym do modyfikacji i rozwoju w czasie. Projekt „Zielona Politechnika” oparty jest na przekonaniu, że nowoczesna uczelnia techniczna nie powinna być wyłącznie zbiorem sal wykładowych, laboratoriów i ciągów komunikacyjnych, ale także żywym środowiskiem spotkań, współpracy i codziennego budowania

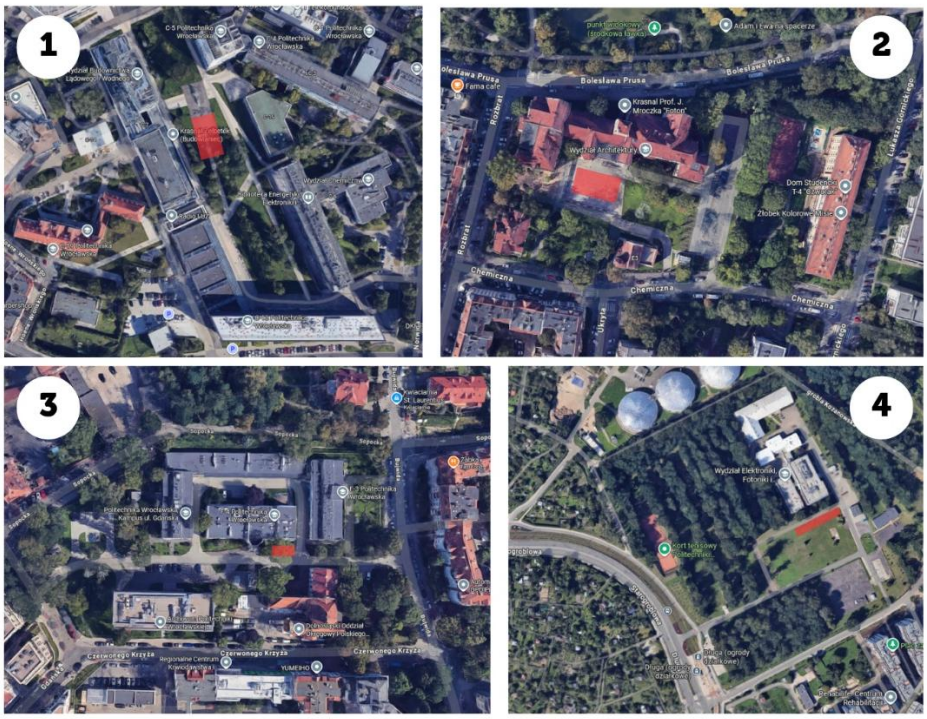
wspólnoty akademickiej. W czasie, gdy znaczną część aktywności przeniesiono do świata cyfrowego, coraz wyraźniej powraca potrzeba doświadczeń analogowych: rozmowy twarzą w twarz, pracy w grupie poza formalną salą zajęciową, odpoczynku bez ekranu oraz spędzania czasu na świeżym powietrzu. Modułowe parklety odpowiadają właśnie na tę potrzebę — tworzą proste, dostępne i przyjazne miejsca, w których można się zatrzymać, porozmawiać, popracować, odpocząć lub po prostu pobyć razem w przestrzeni kampusu. W ten sposób projekt przekłada wartości Politechniki Wrocławskiej na codzienne doświadczenie jej użytkowników: wspiera współdziałanie, bo tworzy warunki do realnego spotkania i wymiany doświadczeń; odpowiada na potrzebę otwartości, bo może być dostosowywany do różnych kampusów, grup i sposobów korzystania z przestrzeni; a jednocześnie wpisuje się w odpowiedzialne myślenie o przyszłości poprzez zazielenianie przestrzeni, wykorzystywanie rozwiązań modułowych i wzmacnianie jakości środowiska, w którym funkcjonuje społeczność akademicka. Uczelnia, która w swojej misji podkreśla współdziałanie, odpowiedzialność i wrażliwość na potrzeby społeczne, może dzięki temu projektowi pokazać, że troska o rozwój wspólnoty zaczyna się od troski o jakość najbliższego otoczenia — miejsc, w których ludzie naprawdę się spotykają.

3. Szczegóły projektu

Projekt „Zielona Politechnika" należy traktować nie tylko jako punktową interwencję przestrzenną, lecz także jako impuls do szerszego myślenia o przestrzeniach zewnętrznych kampusów jako ich integralnej, pełnoprawnej części. Pilotażowe wdrożenie modułowych parkletów ma pokazać, że tereny pomiędzy budynkami mogą aktywnie wspierać życie akademickie: odpoczynek, integrację, naukę, pracę zespołową i kontakt z zielenią. Jednocześnie projekt tworzy elastyczną ramę, którą w kolejnych latach można rozwijać o następne lokalizacje, moduły i funkcje w ramach rożnych programów i działań uczelni.

3.1. Lokalizacja

Projekt zakłada wdrożenie modułowych parkletów w czterech lokalizacjach: na Kampusie Głównym – Aleja Profesorów, Kampusie Prusa, Kampusie Gdańska oraz Kampusie Długa. Wybór tych miejsc pozwala przetestować rozwiązanie w różnych warunkach przestrzennych: w reprezentacyjnej przestrzeni centralnego kampusu, na zabytkowym dziedzińcu Wydziału Architektury oraz na kampusach oddalonych od głównego obszaru uczelni, gdzie szczególnie widoczne są deficyty przestrzeni wspólnych. Wybrane przestrzenie są własnością Politechniki Wrocławskiej, nie są obecnie objęte Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego oraz nie znajdują się w Ewidencji Zabytków (znajdują się tam tylko budynki, a nie całe zespoły) – dzięki czemu możliwa będzie bezproblemowa realizacja projektu.

Rysunek 1 - kolorem czerwonym oznaczono sugerowane lokalizacje parkletów
(1 - Kampus Główny, 2 - Kampus Prusa, 3 - Kampus Gdańska, 4 - Kampus Długa)

Na poszczególnych Kampusach pod parklety wyznaczono obszary o następujących wymiarach: Kampus Główny (10x14 m), Kampus Prusa (10x10 m), Kampus Gdańska (4x8 m), Kampus Długa (6x30 m).

3.2. Kosztorys

Kosztorys projektu został przygotowany w oparciu o założenie, że moduły parkletów powinny bazować przede wszystkim na gotowych, dostępnych na rynku rozwiązaniach, możliwych do zakupu, montażu i późniejszego serwisowania w sposób zgodny z procedurami uczelni. Z uzgodnień z Działem Inwestycji i Remontów Politechniki Wrocławskiej wynika, że ze względów formalnych, bezpieczeństwa użytkowania oraz późniejszej odpowiedzialności za utrzymanie infrastruktury nie jest zasadne opieranie realizacji na autorskim zaprojektowaniu i wykonaniu modułów przez studentów. Elementy ustawiane w przestrzeni kampusów powinny posiadać odpowiednie parametry techniczne, gwarancję producenta oraz spełniać wymagane normy dotyczące użytkowania w przestrzeni publicznej.

Kosztorys bazuje na katalogu ofertowym jednego z producentów (City Decks®) gotowych rozwiązań – z rozeznania rynku wynika, że ceny u różnych producentów są podobne. Kosztorys jest przedstawiony w wersji maksimum dla wszystkich Kampusów. Ze względów ekonomicznych można ograniczyć ilość zakupionych parkletów lub ich lokalizacji lub rozbić inwestycję na etapy. Pełna wycena i katalog producenta znajdują się w załączniku do wniosku projektowego.

	Suma w PLN
KAMPUS GŁÓWNY	161 981,00 zł
KAMPUS PRUSA	151 059,00 zł
KAMPUS GDAŃSKA	73 401,00 zł
KAMPUS DŁUGA	179 482,00 zł
INNE KOSZTY	102 500,00 zł
VAT	153 737,29 zł
AMORTYZACJA 15%	123 324,04 zł
SUMA	945 484,33 zł

Przy przeliczeniach walut przyjęto kurs 1 EUR = 4,3 PLN. Po doliczeniu 23% VAT i 15% amortyzacji (na wypadek zmian cen lub nieprzewidzianych wydatków) całkowity koszt projektu wynosi 945 484,33 zł. Kwota ta przekracza 170 000 zł, co wiążę się z koniecznością przyjmowania ofert w procedurze przetargowej.

3.3. Uczestnicy

Projekt jest skierowany do całej społeczności Politechniki Wrocławskiej: studentów, doktorantów, pracowników naukowych, dydaktycznych i administracyjnych, a także gości odwiedzających kampusy. Jego inkluzywny charakter polega na tworzeniu ogólnodostępnych przestrzeni, które mogą być wykorzystywane na różne sposoby — do odpoczynku, rozmów, pracy indywidualnej i zespołowej, spotkań nieformalnych czy udziału w wydarzeniach uczelnianych. Szczególne znaczenie ma zapewnienie dostępności projektowanych rozwiązań, dlatego wymagania w tym zakresie zostaną uwzględnione już na etapie procedury przetargowej i wyboru dostawcy. Obejmą one m.in. zachowanie czytelnych i odpowiednio szerokich przejść, zapewnienie dostępnego dojścia do modułów, zastosowanie pochylni lub rozwiązań bezprogowych przy elementach podestowych, a także wyposażenie wybranych siedzisk w elementy ułatwiające korzystanie osobom z ograniczeniami mobilności, takie jak oparcia, podłokietniki lub uchwyty. Ostateczne rozmieszczenie parkletów w każdej lokalizacji zostanie zweryfikowane pod kątem dostępności przed montażem, tak aby przestrzenie mogły być komfortowo użytkowane przez osoby o różnych potrzebach.

3.4. Harmonogram

Realizację projektu rekomenduje się rozpocząć we wrześniu od etapu uzgodnień wewnętrznych, potwierdzenia lokalizacji oraz przygotowania ostatecznego programu funkcjonalno-przestrzennego i kosztorysu. Na tym etapie należy także doprecyzować zakres projektu w poszczególnych kampusach, określić wymagania dostępności zgodnie ze standardami Politechniki Wrocławskiej oraz przygotować założenia do dokumentacji formalnej i zakupowej. Równolegle możliwe jest uruchomienie semestralnego procesu projektowania i prototypowania prowadzonego przez studentów we współpracy z pracownikami Wydziału Architektury. Przygotowane koncepcje małej architektury, zieleni i sposobów użytkowania będą mogły zostać przetestowane oraz dopracowane przed przekazaniem ich do realizacji przez wyspecjalizowaną firmę zewnętrzną. W okresie od października do stycznia powinny

zostać przeprowadzone zasadnicze procedury formalne, obejmujące przygotowanie dokumentacji, uzyskanie wymaganych decyzji administracyjnych — w zależności od przyjętego wariantu realizacyjnego: warunków zabudowy, pozwolenia na budowę lub zgłoszenia — a także opracowanie dokumentacji do postępowania zakupowego. W dokumentacji tej powinny zostać uwzględnione wymagania dotyczące dostępności, trwałości, bezpieczeństwa użytkowania, gwarancji oraz późniejszego serwisowania elementów. Styczeń i luty przewiduje się jako czas przeprowadzenia procedury przetargowej lub zakupowej oraz wyboru dostawcy / wykonawcy. Następnie, od lutego do kwietnia, powinien nastąpić etap zamówienia, produkcji i dostawy elementów, przygotowania terenu, koordynacji montażu oraz ewentualnego dopracowania rozwiązań wypracowanych w ramach prototypowania na Wydziale Architektury. Montaż parkletów, wykonanie nasadzeń zieleni, odbiory techniczne i dostępnościowe oraz uruchomienie przestrzeni powinny zostać przeprowadzone w kwietniu i maju, tak aby parklety mogły zostać oddane do użytku najpóźniej w maju przyszłego roku.

Zadanie	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
1. Potwierdzenie lokalizacji i uzgodnienia wewnętrzne	■	■							
2. Opracowanie ostatecznego programu funkcjonalnego i kosztorysu	■	■							
3. Przygotowanie dokumentacji formalnej		■	■						
4. Uzyskanie warunków zabudowy / uzgodnień konserwatorskich / pozwolenia na budowę lub zgłoszenia			■	■	■				
5. Przygotowanie dokumentacji zakupowej / przetargowej				■	■				
6. Postępowanie przetargowe / wybór wykonawcy lub dostawcy					■	■			
7. Zamówienie, produkcja i dostawa elementów						■	■	■	
8. Przygotowanie terenu i logistyka montażu							■	■	
9. Montaż parkletów i nasadzenia zieleni								■	■
10. Odbiory, uruchomienie i działania promocyjne									■

3.5. Uzgodnienia

W ramach przygotowania projektu przeprowadzono wstępne konsultacje z Działem Inwestycji i Remontów Politechniki Wrocławskiej, które pozwoliły określić podstawowe uwarunkowania formalne i techniczne realizacji parkletów na terenach kampusów. Parklety powinny mieć charakter obiektów tymczasowych, niepołączonych trwale z gruntem, możliwych do demontażu lub przeniesienia. W takim wariancie ich realizacja może odbywać się w uproszczonej procedurze zgłoszenia właściwemu organowi administracji architektoniczno-budowlanej, z zastrzeżeniem, że obiekty funkcjonujące dłużej niż 180 dni mogą wymagać uzyskania pozwolenia na budowę. W związku z tym projekt zakłada wybór rozwiązań modułowych, demontowalnych, możliwie nieinwazyjnych wobec istniejącej nawierzchni i infrastruktury, co ogranicza ryzyka formalne oraz ułatwia etapowe wdrażanie inwestycji. W ramach uzgodnień organizacyjnych potwierdzono również sposób formalnej opieki nad projektem po jego ewentualnej realizacji. Z informacji przekazanej przez Dział Inwestycji i Remontów Politechniki

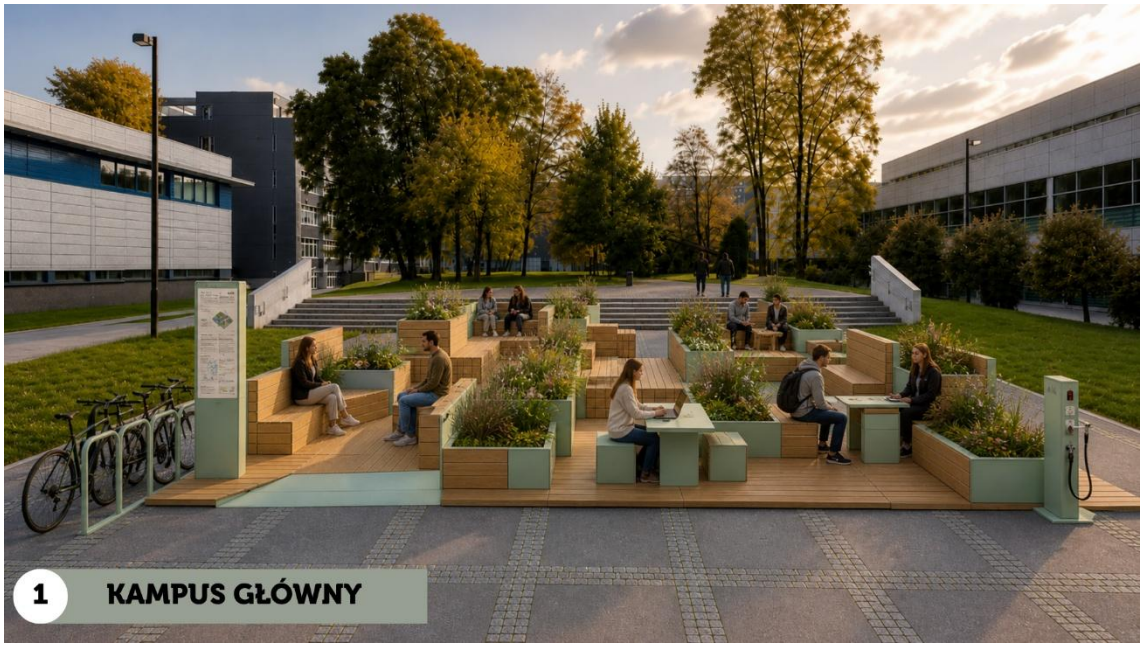
Wrocławskiej wynika, że majątek pozyskany w ramach zadania — rozumiany jako zakupione gotowe produkty — zostanie przyjęty na stan jednostek pionu Dyrektora Administracyjnego. Możliwe jest wykonanie prototypu przez studentów i dalsze wykonanie realizacji na zlecenie przez firmę zewnętrzną. Oznacza to, że projekt ma wskazaną ścieżkę administracyjnego przejęcia i dalszego zarządzania wyposażeniem, co ogranicza ryzyko organizacyjne po stronie realizacji oraz późniejszego funkcjonowania parkletów.

Z perspektywy Pełnomocniczki Rektora ds. Dostępności projekt „Zielona Politechnika" powinien być rozwijany jako przykład praktycznego wdrażania zasad projektowania uniwersalnego w przestrzeni kampusowej, zgodnie ze standardami dostępności obowiązującymi na Politechnice Wrocławskiej. Szczególne znaczenie ma zapewnienie, aby parklety były dostępne dla możliwie szerokiego grona użytkowników — w tym osób z niepełnosprawnościami, osób o ograniczonej mobilności, osób starszych, czasowo kontuzjowanych oraz wszystkich osób ze szczególnymi potrzebami. Dlatego wymagania dostępności powinny zostać uwzględnione już na etapie projektowania, procedury przetargowej i wyboru dostawcy, obejmując m.in. czytelne i odpowiednio szerokie przejścia, dostępne dojścia do modułów, zastosowanie pochylni lub rozwiązań bezprogowych przy elementach podestowych oraz wyposażenie wybranych siedzisk w oparcia, podłokietniki lub uchwyty. Istotna jest także końcowa weryfikacja rozmieszczenia parkletów przed montażem, tak aby projekt nie tylko poprawiał jakość przestrzeni kampusów, ale również realnie wzmacniał ich inkluzywny i dostępny charakter.

Z perspektywy Wydziału Architektury projekt „Zielona Politechnika" może pełnić nie tylko funkcję wdrożeniową, ale również dydaktyczną i badawczą. Rekomenduje się, aby w szczególności na Kampusie Prusa proces projektowania i prototypowania elementów małej architektury został przeprowadzony w formule semestralnej pracy studentów we współpracy z pracownikami Wydziału Architektury. Pozwoliłoby to połączyć praktyczne kształcenie projektowe z realną potrzebą poprawy jakości przestrzeni kampusowej, a następnie — po wyborze i dopracowaniu rozwiązań — zlecić wykonanie oraz montaż gotowych elementów wyspecjalizowanej firmie zewnętrznej. W przypadku dziedzińca przy ul. Prusa 53/55 warto także rozważyć pogłębienie zakresu interwencji poprzez wprowadzenie zieleni bezpośrednio do gruntu, np. przez usunięcie fragmentów istniejącej posadzki, co mogłoby ułatwić długoterminowe utrzymanie roślinności oraz pozytywnie wpłynąć na mikroklimat tej przestrzeni. Takie podejście wzmacnia projekt jako przykład działania łączącego edukację, badania, prototypowanie i realne wdrożenie w przestrzeni uczelni. Wpłynie to na przesunięcie

3.6. Podsumowanie

„Zielona Politechnika" jest istotnym projektem, ponieważ odpowiada na realną potrzebę przekształcania kampusów w miejsca codziennego życia akademickiego — sprzyjające spotkaniom, odpoczynkowi, pracy, integracji i kontaktowi z zielenią. Projekt może poprawić komfort funkcjonowania studentów i pracowników, wzmocnić tożsamość kampusów PWr jako przestrzeni przyjaznych i otwartych, a jednocześnie stać się impulsem do dalszego, systemowego myślenia o jakości terenów zewnętrznych uczelni.

1
KAMPUS GŁÓWNY

2
KAMPUS PRUSA

3
KAMPUS GDAŃSKA

4
KAMPUS DŁUGA